

Topluma Dayalı Eğitim Neyi İfade Ediyor?

Doç Dr Pınar Bostan

Terimler arasında fark

- *(Community Oriented)* **Toplum Odaklı /Topluma Yönelik Eğitim**
- Yerel toplumun sağlık ihtiyaçlarını ele almaya ve mezunları bu toplulukta çalışmaya hazırlamaya dayanan müfredat.
- *(Community Based)* **Toplum Temelli/ Topluma Dayalı Eğitim**
- Öğrencilerin eğitimini bir topluluk ortamında konumlandırır ve öğrencileri sosyal ve çevresel bağlamları içinde (gelecekteki) hastalara maruz bırakır.
- Gerçek dünya ortamlarında deneyimsel öğrenme yoluyla, öğrenciler akademik bilgilerini pratik olarak uygular ve kendi kişisel değerleri, mesleki kimlikleri ve sosyal sorumlulukları hakkında kapsamlı bir **içgörü** geliştirirler.

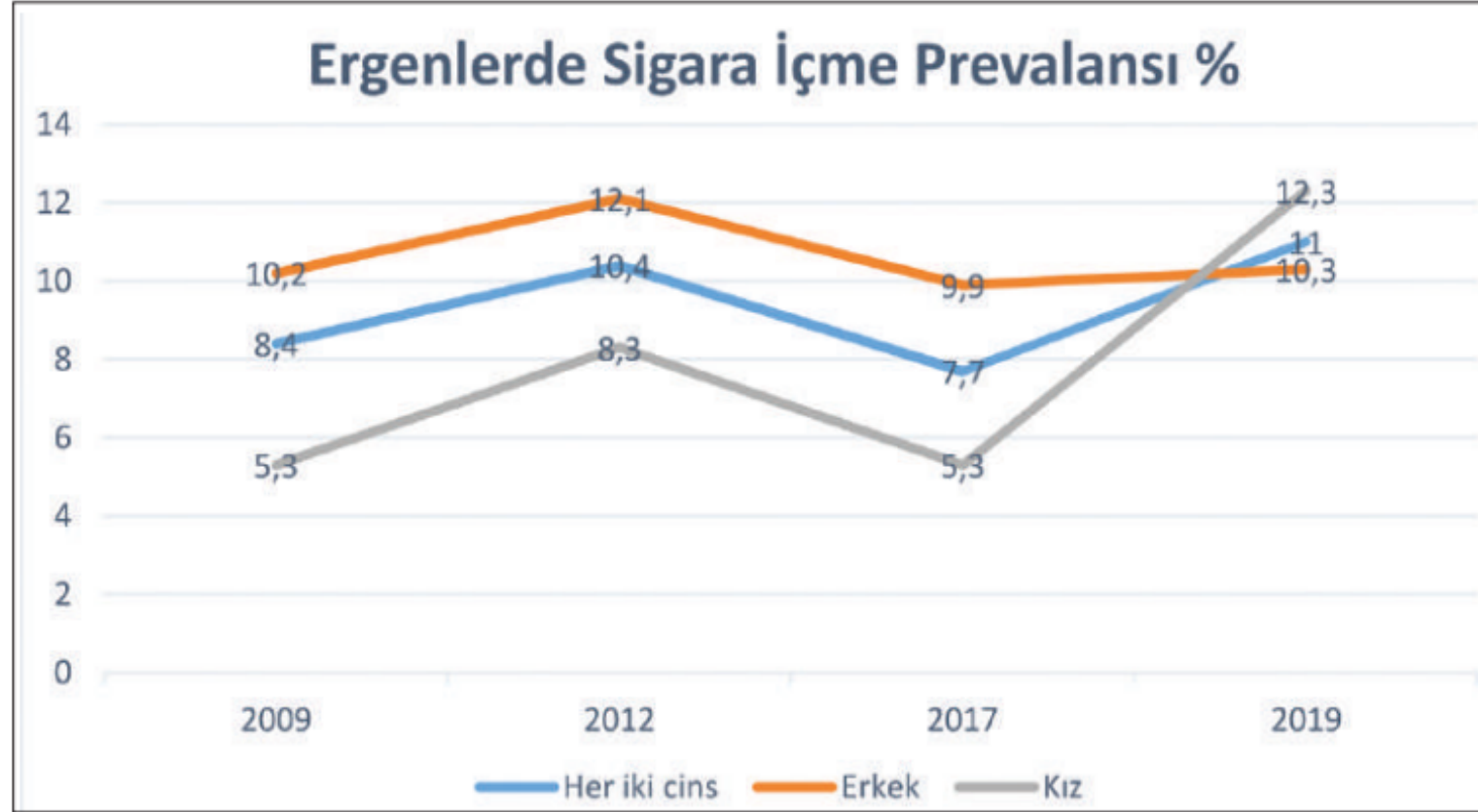
The acronym SPICES

- **S**tudent-centred,
- **P**roblem-based,
- **I**ntegrated
- **C**ommunity-based,
- having **E**lectives
- being **S**ystematic in approach

Toplum Odaklı /**Topluma Yönelik** Eğitim

- Eğitim programı, ülkenin öncelikli ve önemli sağlık sorunları ile uyumlu olmalıdır.
- Hasta odaklı bir yaklaşım yerine toplum için sağlık odaklı bir yaklaşımla eğitim içerikleri oluşturulmalıdır.
- Koruyucu hekimlik prensipleri perspektifinden bir eğitim programı olmalıdır.
- Sağlığın sosyal bileşenlerinin farkında olan ve sağlığa bütüncül bir yaklaşımla bakabilen mezunlar vermelidir.

- Türkiye’de her yıl tütün kullanımına bağlı **96.135** kişi hayatını kaybetmekte
- her yıl tütün kullanımı Türkiye’ye yaklaşık **56 milyar** 141 milyon TL
- 15 yaş ve üstü nüfusta **%31** (erkeklerde %43.2, kadınlarda %18.4)
- 10-14 yaş nüfusta **%11** (erkek çocuklarda %10.3, kız çocuklarda %12.3)
- Türkiye’de tüm ölümlerin **%21’i tütüne bağlı** (erkeklerde %30.8, kadınlarda %9.6)
- *iskemik kalp hastalığı %91,3;*
- *kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) %24,9*
- *larinks ve akciğer kanseri %23,8*
- *serebrovasküler hastalıklar %13,8 oranında **ARTIŞ***

ŞEKİL 10: Türkiye'de 2009-2019 yılları arasında ergenlerde sigara içme prevalansı.

Toplum Temelli /**Topluma Dayalı** Eğitim

- Üçüncü basamak (veya büyük bir ikinci basamak) hastanesinin dışında kalan sağlık hizmet kurumlarında tıp eğitimi
- Yani:
- ikinci/üçüncü basamak bir hastaneye sevk etme kararından önce
- hastayı bu bakımdan taburcu etme kararından sonra
- Birinci Basamak
- *Kırsal alanlarda....*

kırsalda

- Öğrenciler **sağlığın sosyal belirleyicilerini** ve bunların nasıl ele alınacağını

ve sağlık hizmetleri üzerinde **nasıl önemli bir etkiye** sahip olduğu öğrenirler.

Topluluklara erken maruz kalma, öğrenme için yapıcı bir temel sağlar.

Topluma dayalı eğitim

- **Multidisipliner** çalışmanın ve muhtemelen birinci basamak sağlık hizmetlerine alımın artmasının gelişmiş görünümü.
- Ayrıca, **sağlık eşitsizlikleri** hakkındaki bilgileri artar ve yetersiz hizmet alan insanlarla çalışmak için olumlu tutumlar olumlu yönde teşvik edilir.
- öğrencilerin hastalarla daha kişisel bir ilişki deneyimlemelerine, bir **hastalık yerine insanları tedavi etmenin** önemini anlamalarına olanak tanır (hastalık değil hasta odaklı bakış açısı).

Topluma dayalı eğitim

Yüksek kaliteli birinci basamak sağlık hizmeti uygulamaları için donatmak

Öğrencileri kırsal veya yetersiz hizmet alan bölgelerde çalışmaya hazırlamak

Zorluklar:

Eğitici sıkıntısı,

Altyapı ve Lojistik

Öğrenci Sayıları ve Tutumları

Değerlendirme

ve esnek olmayan veya belirsiz müfredat (YAPII ANDIRII MAMIS OI MASI)

2.1. Eğitim programının yapısı

Temel Standartlar

Eğitim programı mutlaka;

TS.2.1.1. Yapısı ve kullanılan öğretim yöntemleri, programın geneli ve evrelerine göre açıklanmış ve tüm bileşenlerle paylaşılmış,

TS.2.1.2. Öğrenen merkezli eğitim uygulamalarını her evrede içermiş,

TS.2.1.3. Yatay ve dikey entegrasyonu sağlamış,

TS.2.1.4. Seçmeli programlar ve bağımsız çalışma saatlerine her evrede yer vermiş,

TS.2.1.5. Üçüncü basamak dışındaki sağlık kurumlarında ve toplum içinde gerçekleşen eğitim etkinliklerini içermiş,

TS.2.1.6. Programda yer alan **uzaktan eğitim** uygulamaları programın yeterlik/ yetkinlik/kazanımlarıyla uyumlu olacak şekilde tasarlanmış ve işleyişi yönerge çerçevesinde tanımlanarak uygun donanım, alt yapı ve insan gücü desteğiyle gerçekleştiriliyor olmalıdır.

Temel Standartlar

Bilimsel yöntem kullanılarak üretilmiş bilgi ve kanıtlar zemininde geliştirilmiş eğitim programı içeriği mutlaka;

TS.2.2.1. Program yapısına uygun şekilde, her düzeydeki amaç ve hedefler doğrultusunda, yıllara/program evrelerine göre düzenlenmiş,

TS.2.2.2. Güncel **Ulusal Çekirdek Eğitim Programına** (UÇEP) uygunluğu sağlamaya yönelik çalışmalar yapılmış,

TS.2.2.3. Davranış ve sosyal bilimler ile **tıpta insan bilimlerine** ilişkin uygulamalara yer vermiş,

TS.2.2.4. Bilimsel ilke ve yöntemleri kullanarak analitik, eleştirel düşünme ve değerlendirme, problem çözme, karar verme gibi becerileri geliştirecek öğrenme fırsatları sağlamış,

TS.2.2.5. Öğrencilerin bilimsel araştırmalara katılımını destekleyecek ve araştırma yapma deneyimi kazandıracak öğrenme fırsatları sunmuş,

TS.2.2.6. **Ekip çalışması** anlayış ve becerilerini kazanmaya yönelik fırsatlar sağlamış,

TS.2.2.7. Öğrencileri mezuniyet sonrası eğitim ve çalışma koşullarına hazırlayacak uygulamalara yer vermiş

TS.2.2.8. Sosyal sorumluluk alabilecekleri proje ya da eğitim etkinlikleri planlamış olmalıdır.

Gelişim Standartları

Eğitim programı;

GS.2.1.1. Eğitim programının entegrasyonuna davranış ve insan bilimleri ile sosyal bilimleri dahil etmiş,

GS.2.1.2. Öğrencilerin tıp eğitiminin erken dönemlerinde hasta ve toplumun sağlık sorunlarıyla karşılaşmasını sağlamış,

GS.2.1.3. Topluma dayalı eğitim etkinliklerine bütün evrelerinde yer vermiş,

GS.2.1.4. Seçmeli derslere her eğitim yılında yer vermiş,

GS.2.1.5. Öğrencilerine **sürekli mesleksi gelişim ve yaşam boyu öğrenme** tutumu kazandırmayı hedefleyen bileşenler ve etkinlikleri içermiş,

GS.2.1.6. Alan dışı seçmeli derslere yer vermiş olmalıdır.

Sayfaları geri yükle

Bazı sayfalar açıkken Microsoft Edge kapandı.

[Geri yükle](#)

MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİ ULUSAL STANDARTLARI

2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	1
ÖNSÖZ	2
AÇIKLAMALAR	3
STANDARTLAR	6
1. KURUMSAL KİMLİK.....	6
1.1. KURUMSAL AMAÇ VE HEDEFLER.....	6
1.2. KALİTE GÜVENCESİ VE SÜREKLİ NİTELİK GELİŞİMİ.....	6
1.3. SOSYAL HESAP VEREBİLİRLİK	7
1.4. ÖĞRENCİLER VE ÇALIŞANLARIN İYİLİK HALİ ¹	8
2. EĞİTİM PROGRAMININ ÖZELLİKLERİ	9
2.1. MEZUNLARIN YETKİNLİK VE YETERLİKLERİ	9
2.2. PROGRAMIN YAPISI	10
2.3. EĞİTİM-ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	10
2.4. ENTEGRASYON	11
2.5. BİLİM OKUR YAZARLIĞI VE ANALİTİK DÜŞÜNME.....	11
2.6. TOPLUM TEMELLİ EĞİTİM-ÖĞRETİM UYGULAMALARI.....	12
2.7. ÖĞRENCİLERİN KİŞİSEL VE MESLEKSEL GELİŞİMLERİNİN DESTEKLENMESİ	13
2.8. ÖĞRENCİ KAZANIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	14
2.9. EĞİTİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ	15
3. ÖĞRENCİLER	16
3.1. ÖĞRENCİ SAYISI	16
3.2. ÖĞRENCİ GÖREV VE SORUMLULUKLARI	16
3.3. ÖĞRENCİLERLE İLETİŞİM.....	16
3.4. ÖĞRENCİ DANIŞMANLIĞI	17
3.5. KARIYER GELİŞİMİ VE ÖĞRENCİ TOPLULUKLARI	18
4. AKADEMİK KADRO	19
4.1. AKADEMİK KADRONUN YAPISI	19
4.2. AKADEMİK KADRONUN EĞİTİCİLİK NİTELİKLERİ	19
4.3. AKADEMİK KADRONUN MEZUNİYET ÖNCESİ EĞİTİMLE İLGİLİ GÖREVLERİ*	20
4.4. AKADEMİK KADRONUN DİĞER GÖREVLERİ	21
5. ALTYAPI VE OLANAKLAR.....	22
5.1. FİZİKSEL ALTYAPI, DONANIM VE TEKNOLOJİK OLANAKLAR	22
5.2. KLİNİK EĞİTİM ORTAMLARI VE HASTA ÇEŞİTLİLİĞİ	23
5.3. BİLGİYE ERİŞİM OLANAKLARI.....	23
5.4. EĞİTİM ORTAMLARININ FİZİKSEL GÜVENLİĞİ İLE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ	24
6. YÖNETİŞİM	25
6.1. EĞİTİMİN ÖRGÜTLENMESİ	25
6.2. ÖĞRENCİ İŞLERİ VE DİĞER TEKNİK-İDARİ DESTEK BİRİMLERİ	26
6.3. BELGELEME VE ARŞİV SİSTEMİ	26
6.4. TIP EĞİTİMİ BİLİMİ DESTEĞİ	26
6.5. MALİ KAYNAK VE OLANAKLAR.....	27
6.6. EĞİTİM-ÖĞRETİMİN BAŞKA KURUMLARIN İŞBİRLİĞİ İLE YÜRÜTÜLMESİ*	28
6.7. OLAĞANDIŞI DURUMLARDA EĞİTİMİN SÜRDÜRÜLMESİ	28
EK TABLOLAR	29

The Global Consensus for Social Accountability for Medical Schools

- (1) anticipating society's **health needs**;
- (2) **partnering** with the health system and other stakeholders;
- (3) adapting to the evolving roles of doctors and other health professionals;
- (4) fostering **outcome-based education**;
- (5) creating responsive and responsible governance of the medical school;
- (6) refining the scope of standards for **education, research and service delivery**;
- (7) supporting continuous **quality improvement** in education, research and service delivery area;
- (8) establishing mandated mechanisms for **accreditation**;
- (9) balancing global principles with context specificity
- (10) defining the **role of society**.

1.3. SOSYAL HESAP VEREBİLİRLİK

Fakülte sosyal yükümlülük kavramı çerçevesinde durum analizi yapmış ve kamuya paylaşmıştır.

- Fakülte, kaynaklarını, etkinliklerini ve planlarını toplumun yararı ve gelişimi için uygun ve verimli şekilde kullandığını düzenli olarak değerlendirmektedir.
- Değerlendirme sonuçları ve yeni etkinlikler kamu ile paylaşılmaktadır.
- Değerlendirme sonuçlarına göre iyileştirici düzenlemeler yapmakta ve/veya yeni hedef ve stratejiler belirlemektedir.
- Fakülte değerlendirme yapmak ve buna bağlı uygulamaları hayata geçirmek için *Türkiye Sosyal Güvenilir Tıp Fakültesi Belirleyicileri Ulusal Belgesi*'ni kılavuz almaktadır.

Özdeğerlendirme raporunda Türkiye Sosyal Güvenilir Tıp Fakültesi Belirleyicileri Ulusal Belgesi'ne uygun beş başlıklı durum analizine dair takvim, yöntem ve sonuçlarla, kamunun bilgilendirilmesine dair açıklama ve kanıtlar bulunmalıdır.

Standardın karşılanabilmesi için fakültenin eğitim, araştırma ve hizmet ile ilgili olarak Türkiye Sosyal Güvenilir Tıp Fakültesi Belirleyicileri Ulusal Belgesi'ne uygun içerikli, son altı yılı kapsayan ve son üç yıl içinde yapılmış bir durum analizi çalışması bulunmalı, analiz sonuçları ve buna dair yeni etkinlikler raporlanmış ve kamuya paylaşılmış olmalıdır.

2.6. TOPLUM TEMELLİ EĞİTİM-ÖĞRETİM UYGULAMALARI

Eğitim programının her evresinde öğrencilerin toplumun sağlık problemlerinin nedenlerini, çeşitliliğini ve boyutlarını “sağlığın sosyal belirleyicileri” kavramı çerçevesinde anlamalarına olanak sağlayacak şekilde tasarlanmış toplum temelli⁷ eğitim-öğretim etkinlikleri bulunmaktadır.

- Programda öğrencinin mezuniyeti sonrasında hizmet vereceği toplumu ve sağlık hizmet ortamını yakından tanıyabilmesi için eğitim programının en erken döneminden başlayarak toplum içinde eğitim⁷ fırsatları bulunmaktadır.
- Eğitim programının gerektirdiği toplum temelli eğitim etkinliklerinin yürütülmesi için ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birlikleri kurulmuş ve verilecek eğitimin içeriğini ve gerekiyorsa ilgili kurum uzman ya da yöneticilerinin eğitimle ilgili görevlerinin/yetkilerinin tanımlanmasını kapsayacak bir protokol imzalanarak belgelendirilmiştir.
- Bu eğitimlerde rolü bulunan kurumların ve görev alan eğiticilerle öğrencilerin görev ve sorumlulukları tanımlanmış, öğrencilerin nasıl değerlendirileceği belirlenmiştir.
- Öğrencinin toplum içindeki öğrenme süreçleri sırasında edindiği deneyimi anlaması ve gözden geçirmesini sağlamak için uygun ölçme değerlendirme uygulamaları kullanılmaktadır.

Özdeğerlendirme raporunda eğitim programında yer verilen toplum içinde öğrenme fırsatları ile bu amaçla kullanılan eğitim-öğretim yöntemleri ve ölçme değerlendirme usulleri açıklanmalıdır. Birinci ve / veya ikinci basamak sağlık kurumlarında yürütülen eğitimler, bunların programlardaki yerleri, fakültenin birinci ve / veya ikinci basamak sağlık kurumları ile yapılmış iş birlikleri ve kapsamı açıklanmalı, planlanan eğitimler bağlamında bu kurumlara sağlanan destekler (eğitici eğitimleri, kurumlara eğitimci destekleri, vb.) tanımlanmış olmalıdır. İlgili kurum çalışanlarına eğitim sorumluluğu verilmesi halinde, bunun program hedefleri açısından ve tüm öğrenciler için nasıl standardize edildiği gösterilmelidir.

Ziyarete değerlendirme unsuru: Toplum temelli etkinlikleri yürüten/yöneten öğretim üyeleri ve öğrenciler; kurum dışı eğitici/değerlendirici kullanılıyorsa bu kişilerle görüşülmeli; görüşmelerde toplum içinde öğrenme verimliliği sorgulanmalıdır.

Standardın karşılanabilmesi için a) sağlığın sosyal belirleyicilerinin eğitim programında nerede ve nasıl kapsandığı, b) toplum temelli eğitim öğretim uygulamalarının programa nasıl yerleştirildiği, c) program kazanımlarıyla nasıl ilişkilendirildiği ve d) bu kazanımların nasıl değerlendirildiğinin açıklanması gereklidir. e) Toplum temelli eğitim-öğretim uygulamalarının gerçekleştirildiği kurum ve kuruluşlarla yapılmış güncel/geçerli protokol belgelerinin sunulması, f) bu kurumlarda verilen eğitimin hedef belirlemesi, planlaması, uygulama, izlem ve değerlendirmesinin nasıl yapıldığının açıklanması, g) eğitim sorumluluğu veriliyor ise ilgili kurum çalışanlarına verilen eğitici eğitimlerinin içerik açısından tanımlanması, program ve katılımcı listelerinin sağlanması gereklidir.

Social Accountability – Sosyal Güvenirlik

- Giderek daha fazla tıp fakültesi hizmet ettikleri topluma karşı sosyal olarak sorumlu hale geldikçe, toplum temelli tıp eğitimi (CBME) ivme kazanmaktadır.
- CBME, sosyal sorumluluk sahibi sağlık profesyoneli eğitiminin önemli bir parçasıdır, sosyal hesap verebilirliğin temel itici güçlerinden biridir ve sosyal hesap verebilirliğin zorluklarını ele almanın yeterli bir yoludur.
- *fakültenin eğitim, araştırma ve hizmet faaliyetlerini, hizmet etmekle yükümlü oldukları toplumun, bölgenin veya ulusun öncelikli sağlık sorunlarını ele almaya yönlendirme yükümlülüğü' (Boelen ve Heck 1995)*

Sosyal Güvenirlik

- Öncelikli sağlık sorunlarının belirlenmesi
- Çok çeşitli paydaşlarla işbirliği :
 - hükümetler,
 - sağlık kuruluşları,
 - sağlık çalışanları,
 - ve halk.

Terimlerdeki fark

- **Social responsibility (Sosyal Sorumluluk):** kurumun sosyal misyon bilincini ifade eder. Sosyal açıdan sorumlu fakülteler, toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için görevleri olduğunu kabul ederler. Tıp fakültesi, halk sağlığı politikalarını ve sağlığın sosyal belirleyicilerini müfredata dahil ederek bunu yansıtmaktadır.
- **Social responsiveness (Sosyal Duyarlılık):** fakülteler, eğitim-öğretim, araştırma ve hizmet faaliyetlerine yön vererek toplumun öncelikli sağlık gereksinimlerine cevap veren faaliyetlerde bulunurlar.
- **Social accountability (Sosyal Güvenirlik):** tüm sosyal yükümlülükler düzeylerini kapsayan en üst düzeydir. Sosyal açıdan sorumlu tıp fakülteleri, ihtiyaçlara cevap vermenin ötesine geçer ve toplumun sağlık ihtiyaçlarını öngörür ve eğitim programlarını uyarlamak için toplum ve kilit paydaşlarla birlikte çalışır.

Social Accountability

Collaboration:

the governments,
health care
organizations
health professionals
and the public

Community
engaged
Education

Community based
Education

Social
Responsiveness

Community oriented
Education

Social
Responsibility

	Sosyal Yükümlülük Düzeyleri		
	Sorumluluk	Duyarlılık	Güvenirlilik
Sosyal gereksinimlerin belirlenmesi	Dolaylı	Açıkça	Katılımlı
Kurumsal hedefler	Fakülte tanımlar	Veriler üzerinden belirlenir	Toplumla birlikte tanımlanır
Eğitim programı	Toplum yönelimli	Topluma dayalı	Bağlamsal
Mezunların niteliği	İyi pratisyen	Profesyonellik kriterlerini sağlayan	Sağlık sistemi değiştirici
Değerlendirme odağı	Süreç	Çıktı/kazanım	Etki
Değerlendiriciler	İç	Dış	Sağlık bileşenleri

Tablo 1: Sosyal yükümlülük düzeyleri (1,9)

**Türkiye Sosyal Güvenilir (Hesap Verebilir)
Tıp Fakültesi Belirleyicileri
Ulusal Belgesi**

1

Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

2019

www.tepdad.org.tr